

La Nyordosfera: neologisme digital i continuïtats uniformadores en la política lingüística espanyola

Júlia Rosell Saldaña

Autora independent

ORCID 0009-0001-7812-5570

Barcelona, Espanya

contacte@juliars.cat

Resum

Aquest article introdueix i analitza el neologisme *Nyordosfera*, sorgit en l'espai digital per descriure un ecosistema discursiu caracteritzat pel rebuig a la diversitat lingüística i cultural a Espanya. El terme transcendeix la sàtira i esdevé una eina analítica per entendre la continuïtat entre la repressió franquista i les pràctiques actuals que busquen uniformitzar el camp lingüístic sota la idea de “llengua comuna”. Mitjançant una revisió històrica i una anàlisi de casos recents —com la imposició judicial del 25% de castellà a l'escola catalana, les pressions de col·lectius com *Hazte Oír* a Andorra, o la resistència d'una part de la immigració a integrar-se lingüísticament— l'article mostra com la *Nyordosfera* articula un discurs victimista mentre manté una posició hegemònica en mitjans, burocràcia i institucions estatals. L'estudi combina fonts acadèmiques, premsa i teories sobre comunitats digitals per evidenciar com l'humor i la ridiculització desmunten la fragilitat del relat uniformador i posen en relleu la importància de la resistència cultural i lingüística a l'Estat espanyol i més enllà.

Paraules clau

Nyordosfera, neologisme digital, política lingüística, franquisme, diversitat cultural, comunitats digitals, hegemonia, Catalunya, Andorra

1. Introducció

En les darreres dècades, l'espai digital s'ha convertit en un escenari privilegiat per a la construcció de discursos polítics i identitaris (Castells, 2009; Papacharissi, 2015). En aquest marc, els neologismes juguen un paper fonamental, ja que permeten condensar en una sola paraula un conjunt d'imaginari, pràctiques i conflictes (Shifman, 2014; Lakoff, 2004). L'article presenta i analitza el terme *Nyordosfera*, sorgit de l'ús popular i satíric de *nyordo* per referir-se a aquells sectors socials que mostren una actitud hostil envers la diversitat lingüística i cultural a Espanya.

Més enllà del seu origen humorístic, la *Nyordosfera* esdevé una categoria analítica per descriure un **ecosistema discursiu** caracteritzat per la repetició d'insults, l'ús paternalista d'expressions com “¡Infórmese!”, la invocació d'una suposada “tradició” i, sobretot, la negació de la diferència. Aquesta comunitat digital recorre a la denúncia massiva i al victimisme per silenciar la dissidència, mentre reproduceix un relat uniformador que beu d'una llarga tradició històrica.

La continuïtat amb el passat és evident: des de les consignes franquistes “Habla en cristiano” o “Habla la lengua del Imperio” fins al cas Galinsoga de 1959 —quan el director de *La Vanguardia Española* va exclamar “¡Todos los catalanes son una mierda!” en sortir d'una missa en català (Caso Galinsoga, 1959) —, la voluntat d'anul·lar la diversitat lingüística ha estat una constant (Payne, 2011; Woolard, 2016). En l'era digital, aquesta actitud es reactualitza en la *Nyordosfera*, que combina l'hegemonia mediàtica i institucional amb una retòrica de vulnerabilitat.

Aquest article té per objectiu analitzar el concepte de *Nyordosfera* en tres dimensions: (1) com a neologisme sorgit de la sàtira però consolidat com a eina crítica; (2) com a expressió d'un projecte ideològic uniformador heretat del franquisme i adaptat al segle XXI; i (3) com a comunitat digital que articula discursos d'odi, victimisme i resistència a la diferència. Per fer-ho, s'integren fonts acadèmiques sobre política lingüística (Woolard, 2016; Mar-Molinero, 2000), estudis sobre comunitats digitals i memètica (Shifman, 2014; Nagle, 2017) i exemples reals extrets de l'actualitat política i mediàtica.

2. Origen i evolució del terme “nyordo”

El terme *nyordo* té un origen col·loquial i popular en el català contemporani, i s'utilitza per designar persones amb actituds tancades, uniformadores i contràries a la diversitat cultural o lingüística. La seva càrrega semàntica apel·la no només a la ignorància percebuda, sinó també a la **voluntat activa de negar la diferència**, sovint acompanyada de prepotència. En l'espai digital, el mot ha estat progressivament incorporat en discussions sobre llengua i política, convertint-se en una etiqueta fàcilment identificable per referir-se a sectors hostils al català, el gallec o el basc.

A partir d'aquest ús dispers i individual, neix el neologisme *Nyordosfera*. La seva potència rau a passar d'un insult individual a una **categoria col·lectiva** que descriu un ecosistema discursiu coherent. Parlar de *Nyordosfera* implica entendre un conjunt d'usuaris, pràctiques i narratives que, malgrat presentar-se com espontànies, comparteixen una mateixa lògica: la d'articular un relat victimista i, alhora, uniformador. El terme, doncs, serveix per analitzar el fenomen com a **comunitat digital** i no només com a suma de veus aïllades.

Aquesta evolució recorda altres neologismes que han aconseguit consolidar-se en l'argot sociopolític digital. Conceptes com *fachosfera* per designar l'entorn mediàtic ultraconservador, *cuñadismo* per descriure l'actitud d'opinar amb autoritat sense coneixement, o *magufos* per etiquetar els defensors de pseudociències, són exemples de com el llenguatge popular esdevé eina crítica i acadèmica alhora (Lakoff, 2004; Crystal, 2001). En aquest sentit, la *Nyordosfera* no és una excepció: condensa en un sol mot l'experiència quotidiana d'interactuar amb discursos hostils a la diversitat lingüística, i li atorga una visibilitat que permet analitzar-lo com a fenomen cultural i polític.

3. Rituals i recursos discursius de la Nyordosfera

La *Nyordosfera* no es defineix únicament per les seves idees, sinó també pels **rituals comunicatius** que la caracteritzen i li confereixen coherència com a comunitat digital. Entre els més recurrents, destaquen:

1. L'insult i l'*ad hominem*

Quan l'argument falla, l'insult emergeix com a primera línia de defensa. Expressions com “*paleto*”, “*adoctrinado*” o “*separatista*” funcionen com a categories reduccionistes que busquen desqualificar l'interlocutor en lloc de respondre al seu raonament. Aquesta estratègia, documentada en estudis sobre debat digital, s'inscriu dins del patró de la polarització afectiva (Papacharissi, 2015).

2. El recurs paternalista: “¡Infórmese!”

Aquesta expressió, reiterada fins a l'exasperació, actua com a mecanisme d'autoritat simbòlica. L'imperatiu no ofereix cap contingut nou, però vol situar el parlant en un rol de superioritat moral i intel·lectual. Es tracta d'una forma de *verbal hygiene* (Cameron, 1995), que busca imposar una norma discursiva més que no pas un debat.

3. Les emoticones com a gest de derrota

Quan els arguments s'esgoten, apareix l'ús d'icones com 😞, que transmeten desdeny o cansament. Lluny de reforçar la seva posició, aquestes respostes visuals mostren la pèrdua d'energia argumental i simbolitzen un final de trajecte retòric.

4. La invocació de la “tradició”

Davant la manca de justificació racional, la *Nyordosfera* recorre al terme “tradició” com a marc d'autoritat. El passat s'usa com a coartada immutable per legitimar pràctiques uniformadores, oblidant que la tradició és un constructe dinàmic i sovint imposat (Hobsbawm & Ranger, 1983).

5. El botó de traducció com a símbol de fragilitat

Un dels elements més reveladors és la reacció al botó de traducció automàtica a les plataformes digitals. La seva existència desmunta l'argument recurrent que les llengües cooficials “exclouen” o “discriminen”, ja que amb un sol clic es pot accedir al contingut. La *Nyordosfera* rebutja aquest recurs perquè posa en evidència que la seva lluita no és lingüística, sinó ideològica.

Aquests rituals mostren que la *Nyordosfera* no només és un conjunt de veus disperses, sinó una comunitat cohesionada per pràctiques discursives repetitives. El seu funcionament respon a patrons de comunicació que busquen **silenciar, uniformitzar i ridiculitzar la diferència**, més que no pas construir diàleg.

4. Continuïtats històriques: del franquisme a la Nyordosfera

La *Nyordosfera* no apareix del no-res; és la prolongació digital d'una tradició uniformadora que té arrels profundes en la història de l'Estat espanyol. Des de la imposició del castellà com a llengua única després del Decret de Nova Planta fins a la dictadura franquista, les polítiques lingüístiques han buscat reiteradament eliminar o subordinar les llengües pròpies de la península.

Durant el franquisme (1939–1975), la repressió lingüística va adquirir formes sistemàtiques i visibles: es prohibí l'ús del català, el basc i el gallec en l'educació, en l'administració i en els mitjans públics. A l'espai públic proliferaren consignes com **“Habla en cristiano”** o **“Habla la lengua del Imperio”**, que associaven el castellà amb la religió i amb la unitat nacional (Payne, 2011; Tusell, 1999). Fins i tot es col·locaren cartells amb missatges com *“Si eres patriota, habla español”*, que vinculaven la lleialtat a l'Estat amb la renúncia a les llengües pròpies.

Un episodi paradigmàtic fou el **cas Galinsoga** (1959), quan el director de *La Vanguardia Española*, Luis Martínez de Galinsoga, en sortir d'una missa en català va exclamar: *“Todos los catalanes son una mierda”*. Aquest incident va provocar una resposta ciutadana massiva, amb boicots al diari, i es considera un moment clau en la resistència al menyspreu institucionalitzat (Caso Galinsoga, 1959).

Aquestes actituds no van desaparèixer amb la transició democràtica. Tot i la reconeixença legal de les llengües cooficials, persisteix una ideologia que associa el castellà amb la “normalitat” i les altres llengües amb l’“excepció”. Woolard (2016) descriu aquest fenomen com la tensió entre ideologies d'autoritat singular —que busquen una llengua comuna i exclusiva— i ideologies plurals, que reconeixen la diversitat com a valor social.

La *Nyordosfera* digitalitza i actualitza aquesta lògica: els insults a usuaris que s'expressen en català o basc, les acusacions de “maleducació” per no usar el castellà i la demanda constant d'una “lengua común” en debats digitals són ecos contemporanis de les pràctiques franquistes. La diferència és que avui aquesta actitud es veu amplificada per les xarxes socials, on troba noves formes de cohesió i propagació.

5. Manifestacions actuals de la Nyordosfera

La continuïtat històrica de la lògica uniformadora es reflecteix avui en múltiples àmbits, on la *Nyordosfera* actua com a altaveu digital d'un projecte ideològic persistent. Els casos següents exemplifiquen aquesta projecció contemporània:

5.1. L'àmbit educatiu: el 25% de castellà a Catalunya

Tot i que el castellà és la llengua hegemònica a l'esfera social, política i mediàtica de Catalunya, els tribunals espanyols han imposat que almenys el 25% de les classes a les escoles es facin en castellà. El *Consell d'Europa* ha qualificat aquesta decisió de “gran font de preocupació”, assenyalant que contradiu els compromisos adquirits per Espanya en matèria de protecció de llengües regionals (Catalan News, 2022). Les mobilitzacions a Barcelona, amb desenes de milers de manifestants, evidencien el rebuig social a aquesta imposició (AP News, 2021).

5.2. Acció política i simbòlica: Hazte Oír a Andorra

El grup ultraconservador *Hazte Oír*, conegut per les seves campanyes contràries a la diversitat, ha intentat traslladar la seva pressió a l'àmbit andorrà. En una acció recent, van desplegar pancartes contra el president espanyol en territori andorrà, però la seva iniciativa va ser desactivada ràpidament per les autoritats locals (Infobae, 2025). Aquest episodi exemplifica l'intent d'exportar el discurs uniformador més enllà de les fronteres de l'Estat espanyol, fins i tot en un país sobirà que reconeix el català com a única llengua oficial.

5.3. Colonialisme lingüístic contemporani

Un altre fenomen destacat és la resistència d'una part de la immigració llatinoamericana a aprendre català. Malgrat provenir de països amb una història marcada pel colonialisme lingüístic, alguns col·lectius adopten una actitud prepotent i es neguen a integrar-se lingüísticament, actuant gairebé com a “colonitzadors” en un territori on el català ja és llengua minoritzada. Woolard (2016) descriu aquest fenomen com una reproducció de les jerarquies lingüístiques que situen el castellà com a llengua d'autoritat i de mobilitat social.

5.4. Andorra com a contraexemple

Andorra constitueix un cas paradigmàtic de resistència. La seva constitució de 1993 estableix el català com a única llengua oficial, i la nova llei de 2024 exigeix el coneixement del català per a la renovació de permisos de residència (Andorra Solutions, 2024). Davant d'això, la *Nyordosfera* respon amb indignació, acusant l'estat pirinenc de “discriminar” el castellà, quan en realitat protegeix la seva sobirania lingüística.

6. La Nyordosfera com a projecte ideològic

La *Nyordosfera* no és només un conjunt de veus digitals desarticulades, sinó una expressió d'un **projecte ideològic més ampli** que busca mantenir l'hegemonia cultural i lingüística sota l'aparença de normalitat i neutralitat. El seu funcionament es pot entendre en tres dimensions principals:

6.1. Victimisme paradoxal

Un dels trets més destacats és el **discurs victimista**. Tot i que el castellà gaudeix d'una posició clarament hegemònica en mitjans, burocràcia i institucions estatals (Woolard, 2016; Mar-Molinero, 2000), la *Nyordosfera* es presenta com un col·lectiu “oprimit” davant de la presència del català, el basc o el gallec. Aquesta inversió del relat serveix per legitimar polítiques d'imposició i per disfressar de resistència el que en realitat és una estratègia de dominació.

6.2. L'hegemonia disfressada de neutralitat

El recurs a la idea de “lengua común” és un mecanisme central. Es planteja com una solució neutral i pràctica, però en realitat implica la subordinació de les altres llengües i la consolidació del castellà com a única llengua legítima a l'espai públic. Aquesta estratègia recorda altres processos colonials, on la llengua imposada es presentava com a vehicle de progrés i civilització (Fishman, 1991).

6.3. Denúncia massiva i control del debat

A nivell digital, la *Nyordosfera* utilitza la denúncia massiva per silenciar veus dissidents i restringir la pluralitat en xarxes socials. Aquest mecanisme de control no busca dialogar, sinó reduir l'espai d'expressió de la diferència. Marwick i Lewis (2017) han descrit estratègies similars en comunitats online que utilitzen l'assetjament organitzat per mantenir hegemonies discursives.

En conjunt, la *Nyordosfera* opera com un **projecte ideològic d'homogeneïtzació** que combina poder estructural i discurs victimista, i que actualitza en l'àmbit digital l'herència d'una ideologia uniformadora que té les seves arrels en el franquisme i en la llarga història d'imposicions lingüístiques a l'Estat espanyol.

7. Discussió

L'anàlisi de la *Nyordosfera* permet reflexionar sobre el paper dels **neologismes digitals** en la configuració del debat públic. Igual que *fachosfera*, *cuñadismo* o *magufos*, el terme transcendeix l'àmbit humorístic i es converteix en una eina crítica capaç de condensar en una sola paraula un conjunt complex de pràctiques discursives i polítiques (Lakoff, 2004; Shifman, 2014).

7.1. El valor del neologisme com a instrument crític

Nyordosfera funciona com a **categoria analítica** perquè no només ridiculitza, sinó que també visibilitza un patró estructural: l'ús d'estratègies comunicatives (insults, tradició, victimisme) per mantenir un relat uniformador. La seva força rau a exposar la contradicció entre **hegemonia real i fragilitat percebuda**.

7.2. L'humor i la ridiculització com a resistència

L'humor té un paper fonamental en la desarticulació de discursos d'odi i imposició. Tal com apunten Cameron (1995) i Papacharissi (2015), les emocions i l'afecte són centrals en la política digital. Ridiculitzar els rituals de la *Nyordosfera* (com el rebuig al botó de traducció o l'ús de 🙄) no és només una broma: és una forma de **resistència simbòlica** que exposa la buidor de l'argument.

7.3. Implicacions per al debat sobre drets lingüístics

L'estudi del fenomen té implicacions més enllà de l'anàlisi digital. Mostra que la lluita pels drets lingüístics a l'Estat espanyol continua marcada per una tensió estructural entre uniformitat i diversitat (Woolard, 2016; Fishman, 1991). La *Nyordosfera* no és només soroll a xarxes: és el reflex d'una ideologia que, des de l'època franquista fins a l'actualitat, busca **reduir l'espai públic de les llengües minoritzades** sota el pretext de la unitat.

En aquest sentit, el neologisme no només descriu una comunitat digital, sinó que aporta una eina conceptual per entendre la persistència de projectes uniformadors i per donar visibilitat a la resistència cultural i lingüística.

8. Conclusions

L'estudi de la *Nyordosfera* mostra com un neologisme nascut en l'àmbit satíric pot transcendir la broma i consolidar-se com a eina crítica i analítica. El terme permet descriure un ecosistema discursiu caracteritzat per insults, victimisme i apel·lacions buides a la tradició, que s'articula en xarxes socials però que té arrels profundes en la història política i lingüística de l'Estat espanyol.

En primer lloc, la *Nyordosfera* posa en evidència la **continuïtat històrica** entre la repressió franquista i els discursos actuals que defensen la “lengua común” mentre menyspreen les llengües cooficials. Aquest fil conductor revela que la batalla per la diversitat lingüística no és un conflicte recent, sinó una persistència ideològica amb noves formes d'expressió.

En segon lloc, l'anàlisi del fenomen confirma que el **victimisme paradoxal** és un dels seus trets definitoris: tot i gaudir d'una posició hegemònica en mitjans, burocràcia i estat, els actors de la *Nyordosfera* es presenten com a col·lectius oprimits. Aquesta inversió retòrica serveix per legitimar polítiques uniformadores sota una aparença de neutralitat.

Finalment, el cas de la *Nyordosfera* subratlla la importància del **llenguatge com a camp de lluita política**. El fet de poder posar nom a aquest ecosistema discursiu permet visibilitzar-lo i desarticular-lo. L'humor i la ridiculització, lluny de ser recursos menors, es mostren com estratègies efectives per exposar la fragilitat d'un relat que vol presentar-se com immutable.

En conjunt, la *Nyordosfera* exemplifica com els neologismes digitals poden contribuir a l'anàlisi crítica de les comunitats hostils a la diversitat i, alhora, esdevenir instruments per a la resistència cultural i lingüística.

9. Bibliografia

- Andorra Solutions. (2024). *New language law requires Catalan knowledge for residence permit renewal*. Andorra Solutions <https://www.andorra-solutions.com/blog/2024/05/14/new-law-own-official-language-andorra-2024/>
- AP News. (2021, December 18). *Tens of thousands protest in Barcelona against Spanish language ruling*. Associated Press. <https://apnews.com/article/europe-barcelona-education-spain-franco-d9c7552de71d8e44ee484cc2fece7df4>
- Cameron, D. (1995). *Verbal hygiene*. Routledge.
- Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.
- Catalan News. (2022, February 15). *Council of Europe: Great concern over court ordering schools to teach 25% of classes in Spanish*. <https://www.catalannews.com/society-science/item/council-of-europe-great-concern-over-court-ordering-schools-to-teach-25-of-classes-in-spanish>
- Crystal, D. (2001). *Language and the internet*. Cambridge University Press.
- Fishman, J. A. (1991). *Reversing language shift*. Multilingual Matters.
- Hobsbawm, E., & Ranger, T. (Eds.). (1983). *The invention of tradition*. Cambridge University Press.
- Infobae. (2025, August 30). *Hazte Oír coloca una pancarta gigante en la puerta del hotel en el que se hospedan Pedro Sánchez y Begoña Gómez en Andorra: “Corrupto”*. <https://www.infobae.com/espana/2025/08/30/hazte-oir-coloca-una-pancarta-gigante-en-la-puerta-del-hotel-en-el-que-se-hospedan-pedro-sanchez-y-begona-gomez-en-andorra-corrupto/>
- Lakoff, G. (2004). *Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate*. Chelsea Green Publishing.
- Mar-Molinero, C. (2000). *The politics of language in the Spanish-speaking world*. Routledge.

Marwick, A., & Lewis, R. (2017). *Media manipulation and disinformation online*. Data & Society Research Institute.

Nagle, A. (2017). *Kill all normies: Online culture wars from 4chan and Tumblr to Trump and the alt-right*. Zero Books.

Papacharissi, Z. (2015). *Affective publics: Sentiment, technology, and politics*. Oxford University Press.

Payne, S. G. (2011). *Franco: A personal and political biography*. University of Wisconsin Press.

Shifman, L. (2014). *Memes in digital culture*. MIT Press.

Tusell, J. (1999). *Spain: From dictatorship to democracy (1939–82)*. Blackwell.

Wikipedia. (n.d.). *Caso Galinsoga*. In *Wikipedia*. Retrieved September 4, 2025, from https://es.wikipedia.org/wiki/Caso_Galinsoga

Woolard, K. A. (2016). *Singular and plural: Ideologies of linguistic authority in 21st century Catalonia*. Oxford University Press.